

in a low resource life position, chronically tired, often irritable, emotionally exhausted. They are characterized by increased levels of anxiety, low satisfaction with life in general and self-realization. At the same time, strategies for coping with the stress of parents of such children (especially mothers) are an almost unexplored area of the problem.

It has been empirically found that the vast majority of mothers in the study sample (59.5%) use passive (unproductive) strategic coping vector (confusion, lack of self-belief, strength, humility, despair, guilt (auto aggression), low self-esteem, delegation of their problems, self-isolation, temporary relaxation, distraction) and only 23,4% choose effective proactive strategies (situation analysis and active search of their own resources to solve problems related to the illness of the child; confidence and belief that is the way out search for like-minded people, experts, those who could help, the desire for cooperation).

The findings emphasize the need to include training for parents in parenting children with ADHD on stress training to help parents develop effective coping skills.

Keywords: *mental illness, attention deficit hyperactivity disorder (ADHD), coping strategies, stress, psychological help.*

УДК: 316.614-056.37

С. Л. Горбенко

ORCID ID: 0000-0003-1276-7105

ДОСЛІДЖЕННЯ РОЛЬОВОЇ ПОВЕДІНКИ У ЗВ'ЯЗКУ ІЗ СОЦІАЛІЗАЦІЄЮ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

С.Л. Горбенко. Дослідження рольової поведінки у зв'язку із соціалізацією студентської молоді. *Стаття містить результати теоретико-методичних засад дослідження проблеми рольової поведінки у зв'язку із соціалізацією студентської молоді. Вивчення її становлення адекватної рольової поведінки молоді, засвоєння її виконання соціальних ролей, впровадження ефективних психолого-педагогічних засобів формування рольової поведінки у студентської молоді сприятиме досягненню головної мети діяльності закладу вищої освіти, а саме – максимальному розвитку у студентів адаптаційних можливостей.*

Вивчення суті поставленої проблеми та пошук можливих шляхів її розв'язання з метою сприяння ефективній соціалізації студентської молоді сприяло з'ясуванню показників рольової поведінки: успішність виконання конвенційних ролей відповідно до еталона; характер прийняття ролей (ритуальний, особистісно прийнятий, нульовий); спрямованість рольової поведінки (зорієнтована на розв'язання завдання, на підтримку стосунків у групі, на себе); рівень сформованості структурних компонентів рольової поведінки (змістовий, емоційно-мотиваційний, власне поведінковий).

Ключові слова: *соціалізація, студентська молодь, рольова поведінка, соціальна роль, статус особистості, показники рольової поведінки.*

С.Л. Горбенко. Исследование ролевого поведения в связи с социализацией студенческой молодежи. *Статья содержит результаты теоретико-методических основ исследования проблемы ролевого поведения в связи с социализацией личности. Изучение и становление адекватного ролевого*

поведення молоді, усвоєння і виконання соціальних ролей, впровадження ефективних психолого-педагогічних засобів формування ролевого поведіння у студентської молоді буде сприяти досягненню головної мети діяльності вищого навчального закладу, а саме – максимальному розвитку у студентів адаптаційних можливостей.

Вивчення суті поставленої проблеми і пошук можливих шляхів її рішення для досягнення ефективного соціалізації студентської молоді спричинило вивчення показників ролевого поведіння: успішність виконання конвенційних ролей відповідно до зразка; характер прийняття ролей (ритуальний, особисто прийнятний, нульовий); спрямованість ролевого поведіння (орієнтована на рішення задачі, на підтримку стосунків в групі, на себе); рівень сформованості структурних компонентів ролевого поведіння (змістовний, емоційно-мотиваційний, власне поведінчий).

Ключові слова: соціалізація, студентська молоді, ролеве поведіння, соціальна роль, статус особистості, показники ролевого поведіння.

Постановка проблеми. Сучасні соціальні зміни в Україні та світі висувають вимоги до молодих людей, які мають бути здатними до продуктивного співробітництва, продукування неординарних ідей, готові до прийняття рішень і несення відповідальності за себе та свою діяльність. Відповідно, однією з найактуальніших для психолого-педагогічної науки і практики є проблема ефективного соціалізації молоді. Соціалізація – це процес формування особистості в певних соціальних умовах, процес засвоєння людиною соціального досвіду, в ході якого вона перетворює соціальний досвід у свої цінності і орієнтації та вибірково вводить у свою систему поведінки ті норми і шаблони поведінки, які прийняті в суспільстві або групі [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченню цієї багатопланової проблеми присвячені дослідження Г. М. Андрєєвої, Е. Аронсона, О. Ф. Бондаренка, Р. Ейкєрта, А. І. Ковалевої, А. Б. Коваленко, М. Н. Корнева, В. Г. Криська, Д. Майєрса, В. В. Москаленко, Л. Е. Орбан-Лембрик, А. Л. Реан, Л. Д. Столяренко, Т. Уїлсона, О. П. Хохліної і багатьох ін.

З поняттям соціалізації тісно пов'язане поняття соціальної адаптації. Соціальна адаптація – це пристосування індивіда до умов і вимог соціального середовища, це узгодження самооцінки із реальністю соціального середовища [10]. У процесі соціальної адаптації людина засвоює моральні норми і цінності найближчого оточення, традиції і звичаї колективу або контактної групи. За визначенням В. В. Москаленко, соціальна адаптація – це прийняття особистістю норм і правил поведінки, характерних даних контактній групі внаслідок ідентифікації з нею, пристосування близького оточення і підкорення його своїй владі, взаємодія та взаємовплив на основі відповідальності [8].

Метою статті є висвітлення теоретико-методичних засад дослідження проблеми соціалізації студентської молоді в аспекті реалізації її рольової поведінки. Пошук можливих шляхів розв'язання зазначеної проблеми вказує на актуальність питань засвоєння соціальних ролей та становлення адекватної рольової поведінки.

Знайти ефективні психолого-педагогічні засоби формування рольової поведінки у студентської молоді – означає сприяти досягненню головної мети діяльності закладу вищої освіти, а саме – максимальному розвитку у студентів адаптаційних можливостей, їх обізнаності, практичної підготовки до основних сфер життєдіяльності [9]. Це передбачає визначення сутності рольової поведінки і соціальних ролей, її показників та компонентів.

Виклад основного матеріалу і результатів дослідження. Дослідженням рольової поведінки особистості в соціумі займалися вчені в галузі загальної, соціальної, юридичної психології, а саме: Б. Г. Ананьєв, Г. М. Андреева, Е. Аронсон, Е. Берн, П. П. Горностай, Е. Гоффман, А. Б. Коваленко, І. С. Кон, М. Н. Корнєв, В. Г. Крисько, Д. Майєрс, Дж. Мід, В. В. Москаленко, А. Н. Налчадспсян, Л. Е. Орбан-Лембрик, Б. Д. Паригін, П. Я. Пригунов, Л. Д. Столяренко, Т. Шибутані, К. Юнг, В. О. Ядов та ін.

Поняття "рольова поведінка", яке було запропоноване Дж. Мідом на початку ХХ століття, посідає центральне місце в концепціях вивчення особистості представників різних наукових шкіл і напрямів. Особистість досліджується й описується вченими за допомогою засвоєних і прийнятих (інтерналізованих) або вимушено виконуваних цією особистістю соціальних функцій і зразків поведінки – ролей, що впливають з її соціального статусу або соціальної групи. За Дж. Мідом, рольова поведінка особистості – це прийняття (на себе) ролей, прогноз реакцій інших людей на виконання своїх ролей і конструювання майбутньої лінії поведінки [1].

О. О. Налчадспсян розробив концепцію рольової поведінки, згідно з якою остання – це поведінка особистості в групі, що зумовлена її статусом і тією роллю, яку вона виконує відповідно до цього статусу [11]. І. С. Кон вважав, що подібна поведінка – зовнішня, штучна і нічого спільного з справжнім світоглядом особистості не має. Він визначає роль як зображення, за яким ховається індивід [5]. Рольова поведінка, за В. О. Ядовим, – це засвоєння і прийняття суб'єктом соціальних функцій і зразків поведінки, зумовлених соціальним статусом у суспільстві або соціальною групою [11].

Для правильного розуміння й оцінки рольової поведінки особистості, як зауважує Л. Е. Орбан-Лембрик [9], варто враховувати як властивості особистості, котра має певний соціальний статус чи позицію і роль у групі, так і склад, характер діяльності, рівень організації групи та групові процеси. На підставі аналізу відповідних досліджень психологів П.

Я. Пригунов [11] дав своє бачення ролі поведінки: це сукупність взаємозалежних дій, вчинків і висловлювань, які здійснюються до реалізації певних функцій суб'єктом і вимагають його перевтілення в ході взаємодії з іншими людьми; ролі поведінки суб'єкта узгоджується з його уявленням про відтворення необхідних поведінкових стереотипів і може бути прийнята самостійно або під тиском зовнішніх обставин.

Отже, на нашу думку, найбільш слушним є таке визначення: ролі поведінки – це практичне виконання соціальних ролей, реальні вчинки людей, опосередковані вимогами і очікуванням оточуючих, особистісними властивостями людини, її уявленнями про оточуючих людей і про саму себе. Виходячи з неоднозначного трактування терміна "ролі поведінки", важливим є врахування його зв'язку з такими поняттями: соціальна роль, статус особистості, структура ролі поведінки. Розглянемо визначення цих понять у психолого-педагогічній літературі.

Визначенню суті поняття соціальної ролі сприяли дослідження Г. М. Андрєєвої, П. П. Горностая, А. Б. Коваленко, І. С. Кона, М. Н. Корнева, В. Г. Криська, І. О. Мартинюка, Л. Е. Орбан-Лембрик, Б. Д. Паригіна, П. Я. Пригунова, А. Л. Свенцицького, Л. Д. Столяренко та ін. Так, Г. М. Андрєєва визначила соціальну роль як соціальну функцію, нерозривну єдність певного виду діяльності і відповідного способу поведінки, заданого суспільством, до того ж, виконання ролі зумовлено тим місцем, яке індивід займає у системі суспільних відносин [1].

Більш повно суть соціальної ролі розкривають А. Б. Коваленко і М. Н. Корнев при розгляді її складових, якими є зразок ролі, модель ролі, ролі поведінки [6]. Засвоєння ролей передбачає опанування зазначеними компонентами у наведеній послідовності.

Відзначається, що у зразку ролі сконцентровані очікування і вимоги оточуючих людей щодо поведінки особистості. Це як стандарт, або шаблон, якого дитина має дотримуватися спочатку шляхом наслідування, потім – свідомого засвоєння. У процесі соціалізації ще в ранньому дитинстві закладається механізм прийняття ролі, який поступово перетворюється на норму поведінки. Зразок ролі пов'язаний із статусом особистості і виступає об'єктивною потребою моделі ролі поведінки [6].

Модель ролі – це виконання людиною ролі через призму суб'єктивного ставлення до неї, зумовленого життєвим досвідом і знаннями, це внутрішній регулятор поведінки. У моделі втілено не лише знання ролі вимог і очікувань, а й ставлення до них. "Саме позиція особистості, її ціннісні орієнтації, установки, психічний настрій визначають глибину розуміння і прийняття ролі, співвідношення різних ролей у структурі особистості" [6, с. 263].

Роль може не відповідати уявленню людини про себе, і тоді виникає внутрішньоособистісний конфлікт. Якщо роль перевищує можливості особистості, то з'являється невпевненість у собі, перевтома; якщо роль є нижчою можливостей "Я", то індивід має декілька шляхів розв'язання конфлікту: об'єктивна зміна стосунків, відмова від ролі, тобто конфлікт не розв'язується, а усувається зі сфери свідомості. Звідси може виникати неадекватна поведінка, звинувачення себе. За особистісним ставленням індивіда до ролі І. О. Мартинюк виділяє два різновиди емоційного компонента рольової поведінки: повне злиття ролі з особистістю (ототожнення) і не менш повне відчуження ролі. Без мудрого ставлення до життя, як до театру, крах особистості, у якій за будь-яких обставин забрали роль, може бути фатальним [11].

М.Н. Корнев і А. Б. Коваленко вважають, що розуміння ролі як поведінки, необхідної для виконання відповідної соціальної функції, характеризує роль, перш за все, в соціально-психологічному плані. Соціальна роль – це практична реалізація статусу чи позиції особистості в міжособистісному спілкуванні. Особистість є і об'єктом, і суб'єктом активності під час виконання ролей саме на соціально-психічному рівні. А рольова поведінка визначається як реалізація зразка і моделі ролі.

Отже, виходячи з аналізу літературних джерел, під поняттям "соціальна роль" розуміють відповідний прийнятим нормам спосіб поведінки людини залежно від її статусу чи позиції в суспільстві, в системі міжособистісних відносин. Роль, як поведінкова характеристика людини, відображає динамічний аспект соціального статусу індивіда, а засвоєння ролей є умовою його соціалізації (зокрема, соціальної адаптації) та особистісного зростання [6].

Поняттям "статус" визначається місце індивіда в системі міжособистісних відносин у групі чи суспільстві, його права, обов'язки і привілеї [7]. З дня народження людина формується залежно від статусу сім'ї в конкретному суспільстві, від її економічних, політичних, правових позицій, освіченості тощо. Стан зниження матеріального і культурного рівня сім'ї обов'язково відображається на умовах формування особистості, стереотипів і механізмів її рольової поведінки. З початком самостійної діяльності будується власний статус людини. Під впливом обставин життя і історичного часу власний статус людини може все більше віддалятися від статусу сім'ї, змінюючи уклад життя, але зберігаючи при цьому найбільш цінні традиції. Тобто, статус особистості об'єктивно визначає її місце в соціальній структурі.

Водночас, у зв'язку з тим, що статус визначає права особистості, її обов'язки і привілеї, він також є показником визнання групою чи суспільством значущості людини. В ньому виявляють себе групові норми й

цінності (офіційний статус), а також і ставлення до особистості членів групи, ступінь їх поваги, авторитетність людини (неофіційний статус). Між офіційним і неофіційним статусами існує тісний взаємозв'язок: авторитетна особистість має більше шансів зайняти вищий ранг. До того ж, адекватне і щире виконання ролей залежно від різних соціальних зв'язків обов'язково підвищує офіційний статус індивідів [6, 7, 9].

Найважливішими соціальними ролями, виконання яких значною мірою позначається на соціалізації студента, є конвенційні ролі, пов'язані з його офіційним статусом у групі. Конвенційні ролі – це стандартизовані ролі, які передбачають певний шаблон поведінки в конкретній груповій ситуації. Основна роль студента в цьому сенсі – роль студента.

Виконання конвенційних ролей тісно пов'язане і з виконанням особистістю міжособистісних (чи неформальних) ролей, зумовлених її неофіційним (або неформальним) статусом. Тобто, позиція людини, що є внутрішнім регулятором поведінки, залежить від тих взаємин, які існують у групі, від симпатій і антипатій між студентами. До міжособистісних ролей належать такі, як "лідер" (найбільш привабливий член для групи), "зірка" (популярний), "відкинутий" (має вузьке коло спілкування), "ізольований" (характеризується відсутністю спілкування, пасивністю), "знехтуваний" (з ним не хочуть спілкуватися) [4].

Одним із показників вивчення рольової поведінки нами розглядався характер прийняття людиною конвенційної ролі. Так, виконання ролей, як зауважує В. Г. Крисько, може бути ритуальним, особистісно прийнятним і нульовим [7].

О. П. Єлісеєв, Б. Басс, розглядаючи особливості виконання різним чином зорієнтованих ролей, відмічають таке. Для особистості, яка виконує ролі, орієнтовані на себе, група виступає як "театр" чи засіб задоволення власних потреб, а члени групи є одночасно акторами і глядачами, перед якими ця людина може показувати свої особисті труднощі чи завойовувати повагу і статус, бути агресивною чи владною. Владні особистості часто не реагують на потреби оточуючих, вони інтроспективні і займаються лише собою. За відсутності належного навчання і виховання відзначається неадекватне спілкування з людьми, патологічна боязливість, байдужість до оцінювання своїх вчинків [4].

Виконання особистістю ролей, орієнтованих на підтримку стосунків у групі, відображає ту інтенсивність, з якою вона намагається підтримувати ширі стосунки. Ці стосунки можуть бути і нещирими, що зумовлюється поверхневим ставленням як до справи, так і до друзів [4].

Виконання особистістю ролей, орієнтованих на вирішення завдання, відображає ту інтенсивність, з якою вона його розв'язує, і те, якою мірою зацікавлена здійснювати свою роботу якомога краще. Така осо-

бистість, незалежно від своїх інтересів, буде доброзичливо і щиро спілкуватися з групою, якщо це підвищить продуктивність групи [4].

Отже, виконання студентами конвенційних ролей може мати різну спрямованість:

- 1) на розв'язання завдань, поставлених перед групою;
- 2) на підтримку та налагодження стосунків у групі;
- 3) на себе.

Саме виконання конвенційних ролей за різною спрямованістю (на розв'язання завдань, на групу, на себе) розглядалось нами як ще один показник вивчення рольової поведінки відповідно до офіційного статусу студента в групі.

Як свідчить аналіз психологічного змісту структурних компонентів соціальної ролі (зразок ролі, модель ролі, рольова поведінка), вони певною мірою відповідають компонентам діяльності (змістовий, операційний, мотиваційний) [12]. У зв'язку з цим, нами використовувався такий параметр вивчення рольової поведінки як сформованість її компонентів. Були визначені такі компоненти сформованості рольової поведінки:

- 1) змістовий – знання про норми поведінки, які визначаються роллю;
- 2) емоційно-мотиваційний – ставлення до цих норм виконання;
- 3) власне поведінковий – виконання правил рольової поведінки.

При визначенні змісту та рівнів означених компонентів ми спирались на розробки, представлені у працях О. П. Хохліної [12], які були адаптовані та конкретизовані нами щодо суті предмета нашого дослідження.

Отже, вивчення цих компонентів здійснювалось за такими показниками:

- змістовий – повнота, адекватність, усвідомленість знань про норми поведінки, які визначаються роллю;
- емоційно-мотиваційний – позитивне чи негативне ставлення до виконання ролі, його стійкість та дієвість;
- власне поведінковий – адекватність, стійкість та самостійність виконання правил рольової поведінки відповідно до еталону [12].

Висновки. Отже, при вивченні особливостей виконання рольової поведінки студентської молоді ми послуговувались такими показниками:

- 1) успішність виконання конвенційних ролей відповідно до еталона;
- 2) характер прийняття ролей (ритуальний, особистісно прийнятий, нульовий);
- 3) спрямованість рольової поведінки (зорієнтована на розв'язання завдання, на підтримку стосунків у групі, на себе);
- 4) рівень сформованості структурних компонентів рольової поведінки (змістовий, емоційно-мотиваційний, власне поведінковий).

Проблема засвоєння ролей та рольової поведінки у сенсі соціалізації людини стосується проблеми міжособистісних стосунків у малій групі.

П. П. Горностай зазначає, що роль – "це той місточок, що поєднує групу і індивідуальність, особисте і суспільне, це засіб і механізм включення особистості в групу" [3, с.104].

Перспективи подальших досліджень з означеної проблеми ми вбачаємо у емпіричному дослідженні рольової поведінки студентської молоді у зв'язку з її соціалізацією.

Список використаних джерел

1. Андреева Г. М. Социальная психология: учебное пособие. Москва: МГУ, 1980. 414 с.
2. Бондаренко О. Ф. Основи психології: навчальний посібник. Київ: Освіта України, 2009. 328 с.
3. Горностай П. П. Психологічні ролі у структурі особистості. Наукові студії із соціальної та політичної психології / за ред. С. Д. Максименка, М. М. Слюсаревського та ін. Київ: Агропромвидав України, 1999. Вип. 2(5). С.104-111.
4. Елисеєв О. П. Практикум по психологии личности. Санкт-Петербург: СПб, 2001. 560 с.
5. Кон И. С. Социологическая психология. Москва: МПСИ; Воронеж: МОДЭК, 1999. С.73-75.
6. Корнев М. Н., Коваленко А. Б. Соціальна психологія: навчальний посібник. Київ: Освіта, 1995. 304 с.
7. Крысько В. Г. Социальная психология: учебное пособие. С.Петербург: СПб, 2003. 296 с.
8. Москаленко В. В. Соціальна психологія: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. 624 с.
9. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія: навчальний посібник. Київ: Академвидав, 2003. 448 с.
10. Психологія особистості: словник-довідник / за ред. П. П. Горностай, Т. М. Титаренко. Київ: Рута, 2001. 320 с.
11. Прыгунов П. Я. Психологическое обеспечение специальных операций: Ролевое поведение: учебное пособие. Киев: Европейский университет, 2000. 303 с.
12. Хохліна О. П. Методологічні й теоретичні основи психології: навчальний посібник. Київ: Національна академія внутрішніх справ, 2014. 232 с.

Spysok vykorystanykh dzherel

1. Andreeva H. M. (1980) Sotsyalnaia psykholohyia: navch. posibnyk. [Social psychology: a head teacher]. Moskva: MNU, 414 [in Russian].
2. Bondarenko O. F. (2009) Osnovy psykholohii: navch. posibnyk. [Fundamentals of psychology: a head teacher]. Kyiv: Osvita Ukrainy, 328 [in Ukrainian].

3. Hornostai P. P. (1999) Psykhologichni roli u strukturi osobystosti. [Psychological roles in the structure of individuals]. Naukovi studii iz sotsialnoi ta politychnoi psykhologii / red. kol.: S. D. Maksymenko, M. M. Sliusarevskiy ta in. Kyiv: Ahropromvydav Ukrainy, Vyp. 2(5). 104-111 [in Ukrainian].
4. Elyseev O. P. (2001) Praktikum po psykhologii lychnosti. [Workshop on Personal Psychology]. S. Peter.: SPb, 560 [in Russian].
5. Kon Y. S. (1999) Sotsyolohycheskaia psykhologiya. [Sociological psychology]. Moskva: MPSY; Voronezh: MODЭК, 73-75 [in Russian].
6. Kornev M. N., Kovalenko A. B. (1995) Sotsialna psykhologhiia: navch. posibnyk. [Social psychology: a head teacher]. Kyiv: Osvita, 304 [in Ukrainian].
7. Krusko V. H. (2003) Sotsyalnaia psykhologiya: navch. posibnyk. [Social psychology: a head teacher]. S. Peterburh: SPB, 2003. 296 [in Russian].
8. Moskalenko V. V. (2005) Sotsialna psykhologhiia: navch. posibnyk. [Social psychology: a head teacher]. Kyiv: Tsentri navchalnoi literatury, 624 [in Ukrainian].
9. Orban-Lembryk L. E. (2003) Sotsialna psykhologhiia: navch. posibnyk. [Social psychology: a head teacher]. Kyiv: Akademydav, 448 [in Ukrainian].
10. Psykhologhiia osobystosti: slovnyk-dovidnyk (2001) [Psychology of the individual: the vocabulary of the yearbook] / za red. P. P. Hornostaia, T. M. Tytarenko. Kyiv: Ruta, 320 [in Ukrainian].
11. Pruhunov P. I. (2000) Psykhologhycheskoe obespechenye spetsyalnykh operatsyi: rolevoe povedenye: uchebnoe posobyе. [Psychological support of special operations: Role behaviour: a head teacher]. Kyiv: Evropeisk. unyversytet, 303 [in Ukrainian].
12. Khokhlina O. P. (2014) Metodolohichni y teoretychni osnovy psykhologii: navchalnyi posibnyk. [Methodological theoretical theoretical basics of psychology: a head teacher]. Kyiv: Natsionalna akademiia vnutrishnikh sprav, 232 [in Ukrainian].

S. L. Gorbenko. Study of role behavior in connection with socialization of student youth. *The article contains the results of a theoretical and methodological study of the role behavior in connection with personality socialization. The study and establishment of adequate role-playing behavior of young people, the assimilation and fulfillment of social roles, the introduction of effective psychological and pedagogical tools for the formation of role-playing behavior among student youth – all this means contributing to the achievement of the main goal of the higher education institution, namely, the maximum development of students' adaptive capabilities.*

An analysis of the psychological and pedagogical literature indicates that role-based behavior is the practical fulfillment of social roles, the real actions of people, mediated by the requirements and expectations of others, the personality traits of a person, his ideas about people around him and about himself. It is

important to take into account its relations with such concepts: social role, personality status, structure of role behavior.

Accordingly, the role-based behavior of a person largely depends on how he or she evaluates, compares with his / her "I" the role, on his / her will, desires, motives, abilities, interests. At the same time, the peculiarities of role behavior affect the personal properties of individuals, that means that the role becomes a personal characteristic of the individual, provided that it is accepted by the individual, when a person feels a role identity types as follows: gender, group, professional, linguistic.

Keywords: socialization, student youth, role behavior, social role, personality status, indexes of role conduct.

УДК 159.9

Н.О. Євдокимова, О.М. Раткогло

ПСИХОЛОГІЧНИЙ СТАТУС ОНКОХВОРОЇ ЛЮДИНИ

Н.О. Євдокимова, О.М. Раткогло. Психологічний статус онкохворої людини. У статті наведено статистичні дані щодо зростання кількості хворих на онкологію, що є підставою до акцентування на профілактиці онкопатології та важливості психологічної допомоги хворим. Наголошується, що онкологічне захворювання призводить до виникнення набагато більш серйозних психосоціальних наслідків, аніж будь-яке інше захворювання, що пояснюється множинними стресами на різних етапах розвитку захворювання.

Підкреслюється, що онкологічне захворювання традиційно належить до групи невиліковних, воно перетворює лише факт постановки діагнозу у серйозну психічну травму людини. Визначено найважливіші завдання психолога та зміст його роботи з онкохворими.

Ключові слова: онкологія, онкопатологія, хворий на онкологію, важке захворювання, психологічний портрет, психологічна підтримка онкохворих.

Н.А. Евдокимова, Е.Н. Раткогло. Психологический статус онкобольного. В статье приведены статистические данные относительно роста количества больных онкологией, что является основанием для акцентирования на профилактике онкопатологии и важности психологической помощи больным. Отмечается, что онкологическое заболевание приводит к возникновению гораздо более серьезных психосоциальных последствий, чем любое другое заболевание, что объясняется множественными стрессами на разных этапах развития заболевания.

Подчеркивается, что онкологическое заболевание традиционно относится к группе неизлечимых, оно превращает лишь факт постановки диагноза в серьезную психическую травму человека. Определены важнейшие задачи психолога и содержание его работы с онкозаболеваниями.

Ключевые слова: онкология, больной онкологией, онкопатология, тяжелое заболевание, психологический портрет, психологическая поддержка онкобольных.

Постановка проблеми. Статистика свідчить, що за останні 100 років в рівнем захворюваності та смертності онкопатологія змістилася з